

Miluj blížneho svojho...

Veľa sa dnes hovorí o potrebe tolerancie v každodennom živote – väčšinou však len v polohe povrchných, schematických proklamácií. Schopnosť zniesť a tolerovať existenciu a konanie ľudí s niekedy ťažko znesiteľnou odlišnosťou je pritom základným predpokladom prežitia ľudskej civilizácie. Je evidentné, že tolerancia vonkoncom nie je človeku a priori vlastná – skôr naopak. Cesta k nej tak predstavuje pre každého, kto chce prispieť k zlepšeniu kvality a perspektívy života seba i svojich spoluobčanov, povinnosť uvedomeného, trvalého a iste nelahkého zápasu.

Určitú zradnosť možno nájsť už vo formulácii napohľad jednoznačne humanistického „Miluj blížneho svojho...“. Pripúšťa totiž (a mnohí sa tým očividne riadia), že okrem blížnych, ktorých treba milovať, existujú aj akísi neblížni-vzdialení, ktorých milovať netreba. A čo je potom kritériom blíznosti? Rasa? Viera? Národnosť? Vzdelanie? Miesto bydliska? Vkus, záujmy a preferencie? V konečnom dôsledku, ako konštatuje francúzsky filozof a esejista Nicolas Grimaldi, môžeme uprieť blíznosť každému, kto je iný ako my sami, a teda každému.

Zďaleka nejde len o nejaké akademické sofizmy. Sme svedkami toho, ako sa univerzalizuje niekdajší „americký paradox“ – obudný rozpor medzi čistotou proklamovaného amerického kréda a vylúčením černochoz z jeho dosahu. Aj my vylučujeme všetkých, ktorých nepovažujeme za svojich blížnych – ide pritom okrem iného o obeť ekonomickej tyranie, informačných asymetrií či zdravotných hendikepov, čo môže zo dňa na deň postihnúť každého – a ich utrpenie vnímame ako niečo vzdialené, cudzie, čo sa nás vôbec netýka. Tak ako si kedysi biely otrokár nedokázal predstaviť, že by čierny otrok mohol byť jeho blížnym, ani dnešný zbohatlík nepovažuje obeť svojej chamtivosti za hodné svojho záujmu. Dokážeme precítiť bolesť matiek obetí terorizmu v Európe a USA, roztrhané telá detí zasiahnutých útokmi bezpilotných lietadiel v Iraku či Afganistane predstavujú už len čísla v štatistikách. A aby sme nechodili ďaleko, málokto považuje za svojich blížnych obyvateľov rómskych osád na východnom Slovensku, ktorí kradnú drevo z „našich“ lesov (aby v zime nezamrzli), bezdomovcov, od ktorých cudne odvraciam zrak, či – last but not least – psychiatrických pacientov.

Dá sa vôbec prekonať človeku vlastná neschopnosť prijať inakosť iných, tých, ktorí nás štví, otravujú, poburujú a znechucujú svojim odlišným svetonázorom, spôsobom života, výzorom a oblečením, skrátka tým, že sú ľuďmi inak ako my? Najmä keď je zrejmé, že aj tolerancia musí mať svoje hranice – ťažko napríklad možno tolerovať exponentov netolerancie. Kde sú tie hranice? Ako žiť slobodne napriek slobode každého žiť a myslieť inak ako iní?

Aký jednoduchý sa zdá tento problém v teórii, taký zložitý je v praxi. Ide „len“ o to, priznať druhým rovnaké práva ako sebe. Každý si volí svoj spôsob existencie – a práve v tom sme si podobní. Nie tým, čo sme si zvolili, ale tým, že sme si zvolili. Milovať svojho blížneho potom nespočíva v tom, že milujeme jeho voľbu, ale v tom, že ju rešpektujeme. Ľudskosť človeka by tak mala vychádzať zo schopnosti vnímať život ostatných rovnako, ako ho cítime v sebe. Napokon, takmer každý „iný“ nám ukazuje, čím by sme mohli byť my sami, keby sme mali iný pôvod a zážitky. Schopnosť cítiť a cítiť životy tých druhých ako súčasť toho svojho je nutné kultivovať v sebe i vo svojom okolí – a my máme na to „z titulu nášho povolania“ nielen právo, ale aj povinnosť.

Veľa šťastia praje

Ľučo Nábělek

Psychiatria pre prax

Ročník 14, 2013, číslo 3, vychádza 4-krát ročne

Dátum vydania: september 2013

Hlavný editor a odborný redaktor:

MUDr. Jozef Dragašek, PhD.

Redakčná rada:

MUDr. Ivan André, PhD.

prof. MUDr. Jaroslav Bouček, CSc.

MUDr. Dagmar Breznoščáková, Ph.D.

MUDr. Danica Caisová-Škultétyová

MUDr. Pavel Doubek

prof. MUDr. Ivana Drtílková, CSc.

MUDr. Vlasta Hanušková

MUDr. Erik Herman, Ph.D.

prof. MUDr. Ladislav Hosák, Ph.D.

MUDr. Josef Chval

MUDr. Vladislav Chvála

MUDr. Luboš Janů, Ph.D.

doc. MUDr. Roman Jiráček, CSc.

doc. MUDr. Tomáš Kašpárek, Ph.D.

MUDr. Miloslav Kopeček, Ph.D.

MUDr. Michal Maršálek, CSc.

MUDr. Mária Martinová, Ph.D.

MUDr. Branislav Moťovský

MUDr. Ludvík Nábělek, Ph.D.

MUDr. Karel Nešpor, CSc.

MUDr. Eva Pálová, Ph.D.

doc. MUDr. Ján Pečeňák, CSc.

prof. MUDr. Ján Pavlov Praško, CSc.

doc. MUDr. Libuše Stárková, CSc.

MUDr. Jaroslav Vaněk

MUDr. Marek Zelman

MUDr. Elena Žigová

prof. MUDr. Alexandra Žourková, CSc.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava

tel.: 02/5465 1381, fax: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka časopisu:

Mgr. Andrea Dúbravčíková,

02/5413 1381, 0910 956 370, dubravcikova@solen.sk

Grafická úprava a sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Renáta Kajanovičová,

02/5465 0647, kajanovicova@solen.sk

Predplatné na rok 2013:

Cena predplatného za 4 čísla na rok 2013 je 12 €.

Časopis si môžete objednať na www.solen.sk,

e-mailom: predplatne@solen.sk,

faxom: 02/5465 1384

Vydavateľ v ČR:

SOLEN, s. r. o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc

Redaktorka v ČR:

Mgr. Kateřina Dostálová, dostalova@solen.cz

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3576/09

ISSN 1335-9584

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).

Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačná skratka: Psychiatr. prax

Spoločnosť Solen, s.r.o., má výhradné právo na publikáciu článkov z časopisu Psychiatria pre prax a z ďalších časopisov spoločnosti Solen, s.r.o. v ČR. Akákoľvek časť obsahu Psychiatria pre prax nesmie byť kopírovaná alebo rozmnožovaná s cieľom ďalšieho rozširovania akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme (mechanickej, fotografickej, xerografickej či elektronickej) bez písomného súhlasu spoločnosti Solen, s.r.o., ako vlastníka autorských práv na území Slovenskej republiky. O zhotovovanie a zasielanie kópií stránok či jednotlivých článkov publikovaných v časopisoch spoločnosti Solen možno žiadať výlučne redakciu alebo spoločnosť Solen.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.